

A falu felfedezése – „Első táborom a Katica Tanyán”

Erdei iskolai program 6–8 éveseknek

Kovács Nikoletta

Dominó Általános Iskola, Budapest

Egy konkrét helyszínhez kötött 1–2. évfolyamosoknak készült falusi környezetben megrendezett, tevékenységközpontú, 4 napos erdei iskola programot mutatunk be cikkünkben. A konkrét helyszín ne legyen akadálya annak, hogy a programot megvalósítsuk, hiszen a legtöbb faluban találhatóak hasonló helyszínek, eszközök. Külön figyelmet fordítottunk arra, hogy sok gyermeknek ez az első olyan alkalom, amikor szülők nélkül, egyedül szükséges megküzdenie a napi teendővel (ruházkodás, tisztálkodás...), a megélt élményekkel.

B
3.2
1

Tartalom	Oldal
1. A program szerepe, pedagógiai céljai	2
2. Előkészületek	3
3. A négynapos tábor programrácsa	4
4. Első modul: Mintagazdaság	5
5. Második modul: Hancúr	8
6. Harmadik modul: Kreatív Katica	9
7. Negyedik modul: Katica-bál	13
8. Ötödik modul: Szorgos Katicák	14
9. Hatodik modul: Katica(a)rt	15
10. Utómunkálatok, értékelés	15

Helyszín	falusi környezet
Időtartam	4 nap
Résztevők száma	12–25 fő
Résztevők életkora	1–2. évfolyam
Eszközszükséglet	foglalkozásonként ismertette
Üzenet	„Hol élő példából s tulajdon tapasztalásból tanulhatsz, ott tanulmányod legjobb alapon áll.” (Kölcsey Ferenc: Parainesis)

1. A program szerepe, pedagógiai céljai

Patca Somogy megye legkisebb települése, Kaposvár közelében, a Zselic szívében, Szennától 2 km-re. Az erdei iskolának helyet adó **Katica Tanya** legfontosabb létesítménye a mintagazdaság, amelynek célja bemutatni a különböző háziállatokat, köztük őshonos magyar fajokat – mangalicákat, rackákat – azok természetes környezetében, sok játékkal, játszva-tanító technikákkal tarkítva. A tanya 8 szobája télen-nyáron üzemel, itt minden gyerek felfedezheti a természet adta szépségeket, szalonnát süthet a tábortűznél, vagy kenyeret a kemencében.

Az első táborozók programjában az otthonosság, a családias, meleg, befogadó légkör megteremtése az elsődleges szempont. Célunk, hogy olyan „táborélményben” részesüljön minden gyermek, melynek következményeként mindig szívesen jön táborozni, kirándulni, erdei iskolába. Sokuknak ez lesz az első olyan kirándulása, amikor szülőktől, rokonoktól távol kell boldogulnia. Feladatunk, hogy biztonságban érezze magát, önállósodjon, otthonosabban érezze magát egy idegen környezetben is.

A 4 napos program alatt a háziállatok, a ház körüli munkák, a kertgazdálkodás, a falu élete kerül előtérbe. Észlelésekre, érzékelésekre épül a program: ízleljen, halljon, lásson, érintsen, szagoljon meg mindig mindent és mindenhol a gyermek annyi ideig, ameddig „szeretné”.

Külön hangsúlyt kap a gyermekek egyéni megfigyelése más, eltérő környezetben. Az egyéni bánásmód, a folyamatos odafigyelés, a gyerekek erősségeinek, gyengeségeinek felfedezése a pedagógusok legfőbb célja az egy hét során.

Szabadtéri Néprajzi Gyűjtemény

Somogyban a Szennai Szabadtéri Néprajzi Gyűjtemény az országban egyedülálló módon, helyi kezdeményezésre létrejött fa-

lumúzeum. Az egy utcából álló, múltidéző épületsoron megtalálhatjuk a falu népi építészeti hagyományait, a még itt, eredeti helyén található népi talpas házat, a település táji adottságainak megfelelő épületeket, eszközöket, valamint a kiemelkedően szép, festett kazettás mennyezetű templomot. A lakóházakon és a hozzájuk tartozó gazdasági épületeken kívül több pince és prэшáz is megtekinthető.

2. Előkészületek

Az erdei iskola szervezésével kapcsolatos tennivalókról részletesen írtunk az *Erdei iskola szervezésének általános kérdései* című cikkünkben (B 3.1).

Az erdei iskola helyszíne maga is rengeteg programlehetőséget kínál, érdemes ezekről előre információkat szerezni. Az előzetes tervezés során célszerű eldönteni, mely programokat szeretnénk megrendelni, s melyeket akarjuk magunk levezényelni.

A gyerekek az év folyamán folyamatosan kapnak levelet Katicától, az erdei iskola hétpettyes lakójától. Feladatokat ad nekik, hogy fel tudjanak készülni az erdei iskolára. Katica nemcsak feladatokat ad, hanem ő írja le, mit kell magukkal hozniuk, milyen napirend, milyen programok lesznek az egy hét alatt.

Katica előzetes feladatai

A gyerekek

- csíráztassanak magokat különféle körülmények között, készítsenek erről naplót, amit bemutatnak az erdei iskolában;
- figyeljék az időjárást;
- figyeljék otthon háziállataikat (ha vannak) hosszabb ideig (mivel táplálkoznak, milyen szokásaik vannak, hogyan kell ellátni őket?), hozzanak magukkal rajzot, képet róluk;
- készítsenek maguknak gyűjtődobozokat, és azt hozzák magukkal;
- tervezzék meg, hogy ki kivel fog aludni;
- tervezzék meg, hogy melyik nap mit szeretnének reggelizni;
- alapítsanak „családokat”, akik a napi házimunkáért lesznek felelősek;
- készítsenek makettet saját falujukról, városukról, városrészükről!

3. A négynapos tábor programrácsa

Idő	1. nap	2. nap	3. nap	4. nap
8.00	Utazás	Szorgos Katicák Reggelikészítés, reggeli, saját és a közösségi tér rendben tartása	Szorgos Katicák Reggelikészítés, reggeli, saját és a közösségi tér rendben tartása	Szorgos Katicák Reggelikészítés, reggeli, saját és a közösségi tér rendben tartása
9.30		Katica(a)rt Saját könyv a szülőknek: Mi történt velem?	Katica(a)rt Saját könyv a szülőknek: Mi történt velem?	Katica(a)rt Saját könyv a szülőknek: Mi történt velem?
10.00		Mintagazdaság – ismerkedés a veteményeskerttel A növények csoportosítása, felismerése. Melyik növény hova tartozik?	Hancúr Kirándulás Szennára	Hancúr Vetélkedő a kalandösvényen
11.00	Mintagazdaság – ismerkedés a háziállatokkal	Szorgos Katicák Fejés, etetés, itatás, tojásszedés	A falu élete Múzeumlátogatás	
12.00	Ismerkedés Béla kakas portájával – apró állatok, lóistálló, tehénlak	Hancúr Lovaglás, hancúr-pajta – játék, játszótér		Katica(a)rt Kiállítás a gyűjtött munkákból (osztály és egyéni)
13.00	Ebéd	Ebéd	Ebéd	Ebéd

14.00	Mintagazdaság – ismerkedés a háziállatokkal Boci-bingó Állatlábnym keresése és készítése	Mintagazdaság – ismerkedés a veteményeskerttel Ültetés, palántázás, eszközök megismerése	Szorgos Katicák Kenyérsütés	Katica(a)rt Kiállítás a gyűjtött munkákból (osztály- és egyéni)
15.00		Kreatív Katica Madárijesztő készítése a Hancúrpagtában		
16.00	Hancúr Kincskereső a Hancúrpagtában	Hancúr Kukoricalabirintus	Kreatív Katica Saját porta és a mi falunk elkészítése	
17.00	Kreatív Katica Ujjbáb és fakánálbáb készítése Állatok és kicsinyeik – memóriajáték készítése	Kreatív Katica Kukoricanyaklánc, magkép, füveskönyv készítése		Utazás
18.00	Vacsora	Vacsora	Vacsora	
19.00	Katica-bál Állatvásár, állatmutogató	Katica-bál Bábozás, báb-színház	Katica-bál Népi körjátékok, tábortűz	
20.00	Esti mese Állatos mesék	Esti mese	Esti mese	

A programokat modulokba rendeztük, így a gyerekek számára is könnyebben követhető a napi program, hiszen azt órarendszerűen tudják használni. Egyes modulok csak egy-egy napon, míg néhány másik napi rendszerességgel jelenik meg [például: Kreatív Katica, Katica(a)rt].

4. Első modul: Mintagazdaság

Az évszaktól függően a gyerekek palántázhatnak, gyomlálhatnak, magokat ültethetnek a kertben, kisebb cserepekbe, amit hazavihetnek és otthon – vagy az iskolában – nevelgethetik tovább. Csoportosíthatják a gazdaságban megtalálható növényeket különféle szempontok alapján (például zöldségek, gyümölcsök, gabonafélék, gyomnövények, illetve gyógynövények). A modulban

a legfontosabb szerepet a tevékenykedtetés kapja, ezen keresztül sajátítják el az ezzel kapcsolatos alapvető ismereteket.

4.1 Ismerkedés Béla kakas portájával

<i>Helyszín</i>	mintagazdaság
<i>Eszközsükséglet</i>	munkalapok (megfigyelések lejegyzésére)
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	megfigyelés megadott szempontok alapján, dokumentálás – páros munka
<i>A tevékenység célja</i>	ismerkedés a háziállatokkal

A tevékenység leírása

A gyerekek előre megadott szempontok alapján figyelik meg az állatokat, töltik ki az előre elkészített feladatlapot. (Az 1. osztályban ez még rajzos, aláhúzó feladatokat jelent többségében. 2. osztályosoktól már lehet kérni ezt írásban, szavakkal, rövid mondatokkal.) Szempontok lehetnek: miről lehet könnyen felismerni, mivel táplálkozik, hol él a mintagazdaságban, hogyan mozog, hány lába van... Jó, ha olyan feladatlapokat kapnak, amit be tudnak fűzni a saját kutatási naplójukba.

4.2 Boci-bingó

<i>Helyszín</i>	mintagazdaság
<i>Eszközsükséglet</i>	munkalapok állatok tulajdonságaival
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	megfigyelés, keresés megadott szempontok alapján – csoportmunka
<i>A tevékenység célja</i>	figyelemfejlesztés, asszociáció

A tevékenység leírása

Csapatokat alakítunk, minden csapat kap egy 3×3-as táblázatot, amelynek minden parcellájában egy-egy állatra jellemző tulajdonságokat sorolunk fel. A gyerekek feladata, hogy a mintagazdaságban olyan természetes anyagot találjanak, amelynek a jellemzett állathoz köze van. Például: színe vörösesbarna, farktollai díszesek – ide bármit hozhatnak, ami a kakasra jellemző (tollat, kukoricaszemet...). Amelyik csapat előbb rakja ki a táblát, az nyeri a játékot. A játék ismertetésénél meg kell említeni, hogy az állatokat megzavarni, fájdalmat okozni nekik nem szabad.

<p>Színe világosbarna és fehér foltos. Tögye van, naponta fejk.</p>	<p>4 lábú állat, több fajtája is létezik, rendkívül hűséges. Gyakran mondjuk rájuk, hogy házörzők.</p>	<p>Színe vörösesbarna, farktollai díszesek.</p>
<p>4 lábú állat, szénát eszik. Falun gyakran fogják be szekerek elé, de sportolásra is használják, ilyenkor nyereggel szerelik fel.</p>	<p>Nyávog, dorombol, és talpra esik.</p>	<p>Tápláléka a zöld fű, a kukorica, de szívesen megeszi a moslékot is. A lányt kocának, a fiút kannak nevezik.</p>
<p>Fehér, göndör szőrüket levágják, ez a gyapjú. Tavasztól őszig szívesen legelnek kint a legelőkön, a pásztor foglalkozik ilyenkor velük.</p>	<p>Lábukon úszóhártya van, általában fehérek. A napjaikat jelentős részét töltik az úsztatóban.</p>	<p>Színe sötétbarna. Nyakán és fején bőrebenyek lógnak, ha mérges, ezek vörösek lesznek, és megduzzadnak. Jellegzetes hangja van.</p>

4.3 Állatlábnym-keresés és -készítés

Helyszín	mintagazdaság
Eszközsükséglet	gipsz, dobozos tej doboza, bot, újságpapír, víz
Tevékenység, munkaforma	megfigyelés, kutatás, modellezés – csoportmunka
A tevékenység célja	figyelemfejlesztés, modellezés folyamatának megismerése

A tevékenység leírása

Keressenek a gyerekek állatlábnymot a mintagazdaságban, majd kis csoportokban készítsen magának mindenki egy lenyomatot. Olyan, jó állapotban lévő lábnymokat használjanak, amelyek tiszták, és nincs bennük víz. Szükség lesz gipszre, egy dobozos tej dobozára (vágjuk félbe, majd a felső részt szeleteljük 2–5 cm-es gyűrűkre), egy botra és néhány újságlapra, vízre.

Helyezzük a tejesdoboz gyűrűit a talált nyomok köré, amelyeket ki akarunk önteni. A kartondoboz megmaradt alsó részében keverjük össze vizet és gipszet tejföl állagúra, és öntsük bele a gyűrűkbe. Hagyjuk a gipszet 15 percig keményedni, mielőtt kiásnánk a lenyomatot.

5. Második modul: Hancúr

5.1 Kincskeresés a Hancúrpajtában

<i>Helyszín</i>	mintagazdaság
<i>Eszközsükséglet</i>	apró tárgyak
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	tárgyak keresése – egyéni és csapatmunka
<i>A tevékenység célja</i>	figyelemfejlesztés, ismerkedés a friss szalmával

A tevékenység leírása

Apró, színes tárgyakat rejtünk el a friss szalmában. A feladat: minél többet megtalálni ezekből. A tárgyak kiválasztásánál érdemes odafigyelni, hogy legyen közöttük rikítóbb, és legyen olyan is, amit nehezebb megtalálni. A feladat elvégzése után beszéljük meg, melyiket volt könnyebb, illetve nehezebb megtalálni.

5.2 Lovaglás

<i>Helyszín</i>	mintagazdaság
<i>Eszközsükséglet</i>	–
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	szekerezés, lovaglás – egyéni és csapatmunka
<i>A tevékenység célja</i>	ismerkedés a lóval

A tevékenység leírása

Közös szekerezés, lovaglás közben megismerkedünk a lótenyésztéssel, a lovak tartásával, a lovászok munkájával.

Maga a ló, a lovaglás félelmeket gerjeszthet a gyerekekben, igazi kaland számukra megélni. Ne erőltessük a lovaglást, de bátorítsuk őket a kipróbálásra, a ló megérintésére.

Mivel a lovaglás egyéni tevékenység, a többieknek szükséges valamiféle foglalkoztatást nyújtanunk, miközben társuk lovagol. Beszélgethetünk velük a különféle lószerszámokról, mesélhetnek nekik a lovaglós, lovas élményeikről, készíthetnek fényképeket, rajzolhatnak.

5.3 Szekértolás

<i>Helyszín</i>	mintagazdaság
<i>Eszközszükséglet</i>	szekér
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	közösen megmozdítani a szekeret – csapatmunka
<i>A tevékenység célja</i>	együttműködés

A tevékenység leírása

A csoport feladata, hogy egy szekeret kimozdítsanak álló helyzetéből. A tevékenység során külön, előzetes felmérést igényel, a szekeret meg tudják-e mozdítani. Ha igen, figyeljünk arra, hogy a szekér sík terepen legyen, a gyerekek ne menjenek a kerekek elé, alá. A játékos erőpróba baleseti kockázata magas, megszervezése alapos körütekintést igényel.

6. Harmadik modul: Kreatív Katica

6.1 Fakanálbáb

<i>Helyszín</i>	foglalkoztató vagy udvar
<i>Eszközszükséglet</i>	megfelelő számú közepes méretű fakanál; ugyanennyi fakanálszár vastagságú faág; rongyhulladék, fonal vagy spárga, folyékony ragasztó, filctoll
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	kézműveskedés – egyéni vagy páros, esetleg kiscsoportos munka
<i>A tevékenység célja</i>	kézügyesség, finommozgás, kreativitás fejlesztése, fantázia aktiválása

A tevékenység leírása

A fakanál fejének homorú felére rajzoljuk meg filctollal a baba arcát! A domború felét kenjük be ragasztóval, és ragasszunk rá tetszőleges hosszúságú felvagdostott fonalat hajnak. A fej alatt körülbelül 2 centiméterrel tegyünk keresztbe egy faágot úgy, hogy a fakanál nyele „megfelelze” azt! Az ág lesz a baba két karja. Fonallal erősítsük hozzá az ágot a fakanálhoz. A hurkolást addig folytassuk, amíg a baba karja elég stabil lesz! Ekkor a fonalat ismét csomózzuk a fakanálhoz, és vágjuk le a fölösleget! A ruháját kötözéssel, rongyhulladékokból készítsük el.

6.2 Állatok és kicsinyeik – memóriajáték készítése

<i>Helyszín</i>	foglalkoztató
<i>Eszközsükséglet</i>	színes kartonlapok, állatok és kicsinyeik képeken
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	kézműveskedés – egyéni munka
<i>A tevékenység célja</i>	állatok és kicsinyeik megismerése, párosítása, a memória fejlesztése

A tevékenység leírása

Minden gyerek húz egy állatot (ha lehet, nem színes képen), ezek között van anyaállat, és van kép az állat kicsinyéről is. Vezényszóra meg kell keresnie mindenkinek a párját. Ha megvan, üljenek le együtt, színezzék ki és ragasszák fel képeiket azonos méretű és színű kartonlapokra. Így el is készül az osztálynak egy remek, bármikor, bármire használható memóriajáték. A játék úgy is játszható, hogy a gyerekek az állat nevét kapják meg, és azt le kell rajzolniuk.

A memóriajáték használata: keverjük össze a kártyákat, fordítsuk lefelé. A játékosok két kártyát húznak fel egyszerre, ha pár, vihetik, ha nem, vissza kell fordítaniuk. Az nyer, aki több párt talált. Nehezítés lehet, ha nem elég megtalálni, hanem a nevét is meg kell mondani.

6.3 Madárijesztő készítése a Hancúrpagtában

<i>Helyszín</i>	mintagazdaság
<i>Eszközsükséglet</i>	régi ruhák, szalma, görbe bot, vízálló festék, konzervdobozok, damil
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	kézműveskedés – csoportmunka
<i>A tevékenység célja</i>	finommozgások fejlesztése, megfigyelési készség fejlesztése

A tevékenység leírása

A gyerekek feladata, hogy megvédjék a veteményt a madaraktól. Többféle módszert is kipróbálhatnak:

- Készítsenek egy szalmával kitömött figurát, és öltöztessék fel néhány régi ruhába. Rögzítsék az egyik kerítésoszlophoz vagy egy földbe szúrt rúdhoz.

- Keressenek egy görbe botot, és fessék be vízálló festékkel úgy, hogy kígyónak tűnjön. Az egyik végére erősítsenek hosszú (10-12 méteres) damilt, majd a zsinórnál fogva mozgassák körbe a kertben úgy, hogy őket a madarak ne vegyék észre. Figyeljék meg, hogy a „kígyót” látva a madarak elrepülnek!
- Kössenek össze, majd akasszanak fel néhány alumínium konzervdobozt úgy, hogy a szél (vagy rázás) hatására könnyen összeütközzenek. A nap visszatükröződése a dobozokról szintén megrémíti a madarakat.

6.4 Kukoricanyaklánc

<i>Helyszín</i>	foglalkoztató
<i>Eszközsükséglet</i>	áztatott kukorica, tű, cérna
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	nyakláncfűzés – egyéni munka
<i>A tevékenység célja</i>	kézügyesség fejlesztése

A tevékenység leírása

Áztatott kukoricaszemeket (legalább 1 napig kell áztatni) tű segítségével kell cérnára fűzniük a gyerekeknek. Munkálkodás közben beszélgethetünk a gyerekekkel a kukoricáról, összegyűjthetjük, hogy mire is használható a kukorica, miért tekintjük hasznos növénynek. Mialatt a gyerekek hosszabbnál hosszabb láncokat fűznek, készíthetünk egyszerű kukoricás ételeket kóstolóként (például kukoricasaláta, puliszka).

6.5 Magkép

<i>Helyszín</i>	foglalkoztató
<i>Eszközsükséglet</i>	különbféle magok, karton, ceruza, ragasztó
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	kép készítése – egyéni munka
<i>A tevékenység célja</i>	kézügyesség fejlesztése, ismerkedés a magokkal

A tevékenység leírása

Rajzoljanak kartonra egy képet a gyerekek, majd ragasztózzák be. A képnek megfelelően szórjanak rá magokat (szezám, lenmag, kukorica, kömény, tökmag, napraforgómag...), hagyják száradni, majd szórják le róla a fölösleget. A tevékenység közben beszéljük

meg, hogy melyik magnak mi a neve, esetleg hol találkoztak már vele. A foglalkozás végén játszhatunk magfelismerést is.

Továbbfejlesztés: A gyerekek előre elkészített sablont raknak ki különféle magokból. Meg is számolhatják, hogy melyik területet hány magból sikerült kirakni.

6.6 Fűveskönyv-készítés

<i>Helyszín</i>	foglalkoztató
<i>Eszközsükséglet</i>	gyűjtött növények, karton
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	leporelló készítése – csoportmunka
<i>A tevékenység célja</i>	kézügyesség fejlesztése, ismerkedés a környék növényvilágával, a növények részeivel

A tevékenység leírása

A résztvevők gyűjtsenek a környezetből növényeket, növényi részeket. A lepréselt növényeket ragasszák föl egy harmonikahajtásban meghajtott kartonpapír oldalaira. Írják oda a növények nevét, egy-két jellemzőjét, részeit, hasznosíthatóságát.

6.7 Saját portám és a mi falunk elkészítése

<i>Helyszín</i>	foglalkoztató
<i>Eszközsükséglet</i>	agyag, ágak, botok, fű, levelek, hurkapálcák
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	makettkészítés – egyéni, majd csoportmunka
<i>A tevékenység célja</i>	kézügyesség fejlesztése, ismerkedés az agyaggal mint formálható anyaggal

A tevékenység leírása

Tervezzék meg és alakítsák ki a gyerekek agyagból saját falusi portájukat, majd az összes gyerek portájából közösen elkészítjük a mi falunkat, hozzá megtervezzük az utakat, középületeket. A falunak adjunk nevet is. Később készíthetünk állatokat, embereket, növényeket, járműveket, amelyeket elhelyezhetünk a makettben. Ennek folytatása már otthon is történhet, de mindenképpen belekerül a helyszíni kiállítás anyagába.

7. Negyedik modul: Katica-bál

Az esti programok tartoznak a Katica-bál modulba, ezeket a napi fő témához terveztük meg. Természetesen ezek a játékok, foglalkozások csak ízelítők, bármikor bővíthetők, továbbfejleszthetők.

7.1 Állatvásár

<i>Helyszín</i>	foglalkoztató
<i>Eszközsükséglet</i>	menetlevél
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	játék – csoportmunka
<i>A tevékenység célja</i>	ismerkedés állathangokkal

A tevékenység leírása

Csoportokban (3-4 fő) játsszák a gyerekek. Minden csoport kap egy-egy menetlevelet, amelyben egymás után az aznap megismert állatok vannak felsorolva. Minden állatot egy segítő személy alakít. A gyerekeknek a menetlevél szerint sorban kell megkeresniük az „állatokat”. Amikor odamennek egy-egy segítőhöz, csak az állatnak a hangján kérdezhetnek. Ha ugyanúgy válaszol vissza, kereshetik a következőt, ha megrázza fejét, tovább kell keresniük. A feladatnak akkor van vége, ha minden csapat megtalált minden állatot. Fontos, hogy sorban haladjanak a listán, és a csoport csak együtt közlekedhet. A segítőnek addig nem szabad megmondania, hogy ő melyik állat, amíg ki nem találják. A segítő helye között akkora legyen a távolság, hogy ne hallják meg egymást.

7.2 Állatmutogató

<i>Helyszín</i>	foglalkoztató
<i>Eszközsükséglet</i>	állatos képek
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	játék – csoportmunka
<i>A tevékenység célja</i>	asszociáció, nonverbális kommunikáció, egy-egy állat jellemzőinek bemutatása

A tevékenység leírása

2-3 csapatot alakítunk. Az egyik csapat egy tagja húz egy kártyát, amelyen egy állat látható. El kell mutogatnia azt az állatot megadott időn belül. A feladványt a saját csapatának kell kitalálnia. A csapatok felváltva mutogatnak.

7.3 Bábszínház

<i>Helyszín</i>	foglalkoztató
<i>Eszközsükséglet</i>	bábok, paraván
<i>Tevékenység, munkaforma</i>	bábozás – csoportmunka
<i>A tevékenység célja</i>	szabad történetalkotás

A tevékenység leírása

Alkossunk kisebb, 3-4 fős csoportokat, kapjanak egy-egy olyan hívószót, ami az osztály egy-egy közös élményéhez kapcsolódik. Feladatuk, hogy a megkapott hívószó segítségével alkossanak egy történetet, majd az előző nap elkészített bábok segítségével adják elő azt társaiknak.

8. Ötödik modul: Szorgos Katicák

A modulba különféle munkálatokat soroltunk. A közös reggelikészítést, a személyes és a közösségi tér higiénijának megteremtését a kicsik szívesen elvégzik. Söprögetnek, pakolásznak, rendet raknak. A közös reggelizés is növeli a közösséghez tartozás érzését. Erre a modulra hagyjunk elegendő időt, legyünk nagyon türelmesek. Sok gyermek nem találkozott még azzal az érzéssel, hogy egyedül kell megoldania a napi rutinnal járó feladatokat (öltözködés, saját ruháinak rendben tartása, tisztálkodás...). Az a feladat hárul az első táboroztatóra, hogy segítse őket ezekben a feladatokban.

A modulba tartoznak a mintagazdaságban végzett munkálatok is (például tojásszedés, kenyérsütés), amely a falusi élet napi feladataival is megismerteti őket. A modul akkor lesz igazán hatékony, ha ezeket a tevékenységeket valóban a gyerekek hajtják végre.

9. Hatodik modul: Katica(a)rt

A modulban a gyerekek nap mint nap leülnek egy rövid időre, amikor élményeikből könyvet készítenek szüleiknek. Ha még nehezen megy az írás a gyerekeknek, készítsenek rajzokat a napjukról. Eleinte a nagyobbak is segítségre szorulnak naplőírásban, de a 4. nap végén már könnyebben fog menni ez a feladat. A tevékenység során lehetőség van az egyéni bánásmód, a differenciálás előtérbe helyezésére.

10. Utómunkálatok, értékelés

Katica természetesen az **erdei iskola után** is küld leveleket, amelyekben újabb feladatokat kapnak a gyerekek:

- készítsenek iskolatársaiknak kiállítást a gyűjtött dolgokból;
- élményeiket foglalják össze egy kiadványban, könyvben;
- folytassák a „mi falunk”-terepasztal elkészítését!

Az erdei iskola értékelésébe mindenképpen vonjuk be a szülőket is, hiszen az igazi élménybeszámolókat ők fogják meghallgatni otthon, esténként. Erre hagyjunk időt, hiszen nem minden gyerek nyílik meg azonnal. Számoljunk be a programról, az anyagi vonatkozásokról, saját élményeinkről. A beszélgetés további részében kérdezzük meg a szülőket a gyerekektől hallott tapasztalatokról. Felvethető kérdések:

- Mennyire váltak a gyerekek önállókká?
- Észrevették-e, hogy tanultak valami újat?
- Mit meséltek legjobb élményként?
- Milyen negatívumokat említettek a gyerekek?
- Hogyan folytassuk a közös munkát?

A Katica Tanya elérhetősége

Tel.: (30) 411-6002

E-mail: info@kalandpark.hu

Levél: Katica Tanya, 7477 Patca

www.katicatanya.hu

Az Ön jegyzetei, kérdései*:

B
3.2
16

* Kérdéseit juttassa el a RAABE Kiadóhoz!